

نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران	تاریخ امتحان:
نام پدر:	دبیرستان فرزنانگان بابل	ساعت امتحان:
پایه و رشته تحصیلی: دهم انسانی		مدت امتحان: ۷۰ دقیقه
کلاس:	خرداد ماه ۱۴۰۲	تعداد صفحات: ۴
نام درس: تاریخ (۱)		نام طراح سؤال:
دبیر مربوطه:		

نمره	نمره به عدد:	نمره به حروف:	امضاء و تاریخ:
نمره	تذکر:	ردیف	
	✓ لطفاً در این بخش یکی از مجموعه سؤالات «الف» یا «ب» را انتخاب کنید و پاسخ دهید.		
	✓ این آزمون شامل ۱۵ سؤال و در ۴ صفحه می‌باشد.		
۵	۱		مجموعه سوالات الف (دروس اول تا سوم): ۵ نمره
	۱- جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید. (۵/۰)		
	الف: کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، مربوط به بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان رضوی است.		ص
	ب: گام دوم فعالیت باستان شناسی، استخراج اطلاعات و انتشار آن است.		ص غ
	۲- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. (۵/۰)		
	الف: مهمترین مکان گردآوری، نگهداری، مرمت، مطالعه و نمایش آثار باستانی..... است.		
	ب: تاریخ نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور مورخ بزرگی مانند که پدر تاریخ لقب گرفت، آغاز شد.		
	۳- به سؤالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید. (۵/۰)		
	الف: کدام آثار تاریخی زیر به صورت تصادفی کشف شدند؟		
	۱- تخت جمشید ۲- مردان نمکی زنجان ۳- بیستون ۴- نقش رستم		
	ب: موزه مشهور لوور در چه شهری قرار دارد؟		
	۱- لندن ۲- برلین ۳- مسکو ۴- پاریس		
	۴- به سؤالات زیر پاسخ دهید. (۳)		
	الف: ویژگی های رویدادهای تاریخی را بنویسید؟ ۲ مورد (۱/۵)		
	ب: مکان یا مَحْوَطَه باستانی را با ذکر نمونه تعریف کنید. (۱)		
	ج: به چه منابعی، منابع دست اول یا اصلی گفته می‌شود؟ (۱)		

۱- جمله‌های صحیح و غلط را مشخص کنید. (۵/۰)

الف: سلسله جنگ‌هایی که میان آتن و اسپارت رخ داد به جنگ‌های یونیک مشهور است. ص
غ

ب: اسپارت جامعه ای نظامی گرا و جنگاور بود که به امور فرهنگی و هنری چندان علاقه‌ای نداشت. ص
غ

۲- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. (۱)

الف: دولت- شهر آتن به رهبری سیاستمدار در مسیر پیشرفت و توسعه طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.

ب: یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های مختلف و بود.

ج: در دوره حکومت تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به کشور ما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن دو چندان شد.

۳- به سؤالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید. (۵/۰)

الف: کهن‌ترین بخش وداها چه نام دارد؟

- ۱- یاجور ودا ۲- ریگ ودا ۳- سنسکریت ۴- دراویدی

ب: بنیانگذار سلسله موریای در هند چه کسی بود؟

- ۱- موهنجودارو ۲- هاراپا ۳- چندراگوپتا ۴- رامایانا

۴- به سؤالات زیر پاسخ دهید. (۳)

الف: دو حقیقت عالی بودا را بنویسید؟ (۱)

ب: مهمترین اقدامات شی هوانگ‌تی را بنویسید؟ (۱)

ج: خداینامه‌ها چه نوع نوشته‌ای می باشد؟ (۱)

		مجموعه سؤالات قسمت ج (دروس نهم تا شانزدهم) ۱۵ نمره
۱	<p>جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید.</p> <p>الف: در زمان کمبوجیه مصر به تصرف هخامنشیان درآمد. ص غ</p> <p>ب: اساس زندگی اقتصادی ایرانیان در عصر باستان بر دامپروری استوار بود. ص غ</p> <p>ج: در دوره هخامنشیان سکه طلائی داریوش موسوم به دریک، شهرت فراوان یافت. ص غ</p> <p>د: در دوران ساسانی، آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به دبیران اختصاص داشت. ص غ</p>	۳
۱/۵	<p>جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.</p> <p>أ. در زمان پادشاهی ماد به اوج قدرت رسید.</p> <p>ب. فرماندهی سپاه ایران را در جنگ خَرّان، بر عهده داشت.</p> <p>ج. قباد برای کاستن از قدرت اشراف، نجبا و موبدان به حمایت از برخاست.</p> <p>د. شش جشن که به شکرانه آفریده شدن عناصر اصلی خلقت: آسمان، آب، زمین، گیاه، جانوران و انسان، در شش وقت معین از ماه های سال برگزار می شد نام دارد.</p> <p>ه. یکی از عوامل مهم رونق اقتصادی در دوره اشکانیان، برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین، و در پی آن گشایش بود.</p> <p>و. مانی عقاید خود را در کتابی با عنوان نوشت.</p>	۴
۱/۵	<p>به سؤالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف: در دوره کدام پادشاه قدرت و قلمرو حکومت اشکانی را به طور چشمگیری افزایش یافت؟</p> <p>۱- اشک اول ۲- تیرداد ۳- مهرداد دوم ۴- اردوان پنجم</p> <p>ب: چه چیزی مهمترین شبکه ارتباطی در دوره هخامنشیان بود؟</p> <p>۱- جاده ابریشم ۲- جاده شاهی ۳- راه دریایی ۴- راه رودخانه ای</p> <p>ج: چه علمی بیش از سایر رشته ها در دانشگاه جندی شاپور رونق و پیشرفت داشت؟</p> <p>۱- پزشکی ۲- فلسفه ۳- الهیات ۴- حقوق</p> <p>د: طرح و نقشه شهرهای ساسانی به چه شکل بود؟</p> <p>۱- مربع ۲- دایره ۳- شطرنجی ۴- لوزی</p> <p>ه: قالی بازیریک مربوط به کدام دوره می باشد؟</p> <p>۱- ماد ۲- هخامنشی ۳- اشکانی ۴- ساسانی</p> <p>و: کدام گزینه زیر از ویژگی های هنر دوره مادها می باشد؟</p> <p>۱- ساخت قلعه تو در تو ۲- ساخت بناهای طاق دار ۳- بکار بردن هنر گچ بری ۴- کاربرد وسیع گنبد</p>	۵
۲	<p>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>الف: زرتشت به پیروانش سفارش می کرد چه چیزهایی را سرمشق زندگی خود قرار دهند؟ (۰/۷۵)</p> <p>ب: به نظر برخی از زبانشناسان چه منظومه های داستانی مربوط به دوره اشکانیان هستند؟ (۰/۷۵)</p>	۶

	ج: اقدامات داریوش برای ایجاد تشکیلات نوین اداری، نظامی و اقتصادی را نام ببرید؟ ۲ مورد (۵/۰)	
۱	درباره نبرد ماراتن توضیح دهید.	۷
۱	دو مورد از عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان را بنویسید؟	۸
۱	درباره روابط اشکانیان و روم توضیح دهید.	۹
۱	شیوه کورش هخامنشی برای اداره امور چگونه بود؟	۱۰
۱	در مورد انواع قضاوت در دوره ساسانیان توضیح دهید.	۱۱
۱	جایگاه زن در ایران باستان را شرح دهید.	۱۲
۱	عوامل افزایش نظام طبقاتی جامعه ایران در عصر ساسانی چه بود؟	۱۳
۱	سیاست دینی اشکانیان چگونه بود؟	۱۴

۱	مهمترین ویژگی‌های هنری دوره هخامنشی را بنویسید.	۱۵
۲۰	جم ————— مع نم ————— رات	

نمره	راهنمای تصحیح	
۵	<p style="text-align: center;">مجموعه سوالات الف (دروس اول تا سوم): ۵ نمره</p> <p>۱- الف: ص ب: غ (۰/۵) ۲- الف: موزه ب: هرودوت (۰/۵) ۳- الف: ۲- مردان نمکی زنجان ب: ۴- پاریس (۰/۵)</p> <p style="text-align: center;">۴- به سوالات زیر پاسخ دهید. (۳)</p> <p>الف: الف) دور از دسترس اند و قابل مشاهده نیستند و نمی توان آنها را به طور مستقیم درک کرد، بلکه باید با استفاده از شواهد و مدارک آنها را شناخت . ب: تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند . پ: جزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند . ب: به جاهایی که باستان شناسان در آنجا آثار باستانی و تاریخی را مطالعه و در مواردی کشف م میکنند، مکان باستانی گفته می شود . مکان های باستانی و تاریخی از نظر شکل و وسعت متفاوت اند . برخی از آنها سکونتگاه روستایی یا شهری هستند که چند هکتار وسعت دارند؛ مانند شهر سوخته در ایران و شهر پمپئی در ایتالیا .</p> <p>ج: منابع دست اول یا اصلی : به همه آثاری گفته می شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده اند . به عبارت دیگر، نویسندگان این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده اند و یا اینکه شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده اند . علاوه بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بناها، ابزارها، اشیاء، سنگ نگاره ها و سنگ نوشته ها، سکه ها و هر وسیله ای که از گذشته به جای مانده است، به عنوان منبع دست اول محسوب می شوند .</p>	۱
۵	<p style="text-align: center;">مجموعه سوالات ب (دروس چهارم تا هشتم): ۵ نمره</p> <p>۱- الف: غ ب: ص (۰/۵) ۲- الف: پریکلس ب: هیروگلیف و دموتیک ج: صفویه (۱) ۳- الف: ۲- ریگ ودا ب: ۳- چندراگوپتا (۰/۵)</p> <p style="text-align: center;">۴- به سوالات زیر پاسخ دهید. (۳)</p> <p>الف: زندگی سراسر رنج و درد بی پایان است. ۱ سرچشمه «نیروانا» این درد، آرزو و خواستن است. ۲ تنها با رسیدن به می توان بر آرزو و خواستن غلبه کرد. ۳ از هشت راه مقدس می توان به نیروانا رسید . این هشت راه شامل صداقت ورزی در ایمان، نیت، گفتار، کردار، زندگانی، کوشش، پندار و مراقبه می شد .</p> <p>ب: به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد ۱ شبکه گسترده ای از جاده ها ساخت . ۲ همچنین به قصد رونق تجارت، مقیاس وزن ها و اندازه ها و عیار سکه ها را یکسان نمود . ۳ تکمیل دیوار بزرگ چین به طول ۲۴۰۰ کیلومتر با ۲۵۰۰۰ برج نگهبانی.</p>	۲

	<p>ج: خداینامه ها از مهمترین نوشته های تاریخی دوره ساسانی به شمار می روند و در واقع تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی بودند. محتوای خداینامه ها، آمیخته با افسانه و قصه های کهن بوده و مطالب راجع به دوره ساسانی در آنها با واقعیات تاریخی انطباق دارد .</p> <p>در قرون نخستین هجری مورخان مسلمان ایران مانند طبری، دینوری و ... با استفاده از ترجمه ای که از خدای نامه ها به عربی شده بود، اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند.</p>	
	<p>مجموعه سوالات قسمت ج (دروس نهم تا شانزدهم) ۱۵ نمره</p>	
۳	<p>جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید.</p> <p>الف: صحیحی ب: غلط ج: صحیح د: غلط</p>	۱
۴	<p>جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.</p> <p>أ. در زمان پادشاهی ماد به اوج قدرت رسید .</p> <p>ب. سورنا</p> <p>ج. مزدک</p> <p>د. گاهنبار</p> <p>ه. جاده ابریشم .</p> <p>و. شاپورگان</p>	۱/۵
۵	<p>به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف: ۳- مهرداد دوم</p> <p>ب: ۲- جاده شاهی</p> <p>ج: ۱- پزشکی</p> <p>د: ۲- دایره</p> <p>ه: ۲- هخامنشی</p> <p>و: ۱- ساخت قلعه تو در تو</p>	۱/۵
۶	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>الف: پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک (۰/۷۵)</p> <p>ب: «یادگار زریران» و «درخت آسوریک»، داستان بیژن و منیژه (۰/۷۵)</p> <p>ج: تأسیس سپاه جاویدان، احداث جاده شاهی برپایی کاخ ها و بناهای مجلل، به ویژه در شوش و تخت جمشید، (۰/۵)</p>	
۷	<p>آتن یها یکی از شهرهای یونانی نشین آسیای صغیر به نام میلِتوس (مَلَطِیَه) را تشویق به شورش علیه هخامنشیان کردند و سپس به همراه شورشیان به شهر سارد هجوم آورده، آنجا را آتش زدند . داریوش تصمیم به تنبیه آتنی ها گرفت . ناوهای ایرانی نخست جزایر دریای اژه را تصرف کردند و سپس سپاه ایران وارد خاک یونان شد و در جایی به نام ماراتن موضع گرفت . آتنی ها مدتی در اظهار اطاعت و یا جنگ تردید داشتند؛ بیشتر دولت شهرهای یونانی از جمله اسپارت که سربازانش به جنگاوری و دلاوری مشهور بودند، نیز در پشتیبانی از آتن جدی نبودند . سرانجام، سرداران آتنی تنها راه چاره را در حمله سریع و جنگ تن به تن دیدند . یورش یونانیان به قدری ناگهانی بود که کاری از تیراندازان پارسی بر نیامد و سپاه ایران عقب نشینی کرد.</p>	۱
۸	<p>۱ - ضعف قدرت سیاسی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان؛</p> <p>۲ - کشته شدن بیشتر افراد خاندان ساسانی که مدعی تاج و تخت بودند؛</p> <p>۳ - شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش های سیاسی؛</p>	۱

	<p>۴ - نارضایتی توده مردم از حکومت ساسانی به سبب وجود تبعیض ها و نابرابری های اجتماعی و اقتصادی</p> <p>۵ - کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی به سبب طغیان رودخانه های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیر آب رفتن زمین های حاصلخیز آسورستان (بین النهرین)؛</p> <p>۶ - پیام جذاب دین اسلام که جهانیان را به پرستش خدای یگانه و برابری و برادری فرا می خواند .</p> <p>۷ - انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان که در چند جنگ بزرگ مانند قادسیه، جلولاء و نهاوند، سپاه ساسانی را مغلوب کردند .</p> <p>۸ - با کشته شدن یزدگرد در اطراف شهر مرو ۶۵۱م / ۳۱ قمری سلسله ساسانیان به پایان آمد و ایران وارد دوران اسلامی تاریخ خود شد .</p>	
۱	<p>یکی از مسائل مهم در سیاست خارجی حکومت اشکانی، اختلافات و جنگ های مکرر با امپراتوری روم شرقی بود . یکی از مهمترین جنگ های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی اُرد دوم اتفاق افتاد . کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ و مجهز به منطقه بین النهرین هجوم آورد، اما در جایی به نام حرّان، از سپاه ایران به سختی شکست خورد و سردار مغرور روم کشته شد . فرماندهی سپاه ایران را در جنگ حرّان، سورنا بر عهده داشت.</p>	۹
۱	<p>شیوه جدیدی از فرمانروایی خردمندان را که مبتنی بر احترام به دین و فرهنگ مردم سرزمی نهایی فتح شده و مشارکت آنان در حکومت بود، ارائه نمود . سیاست کورش بزرگ این بود که از طریق مشارکت دادن اقوام و ملتهای تابعه در اداره حکومت هخامنشی، وفاداری و پشتیبانی آنان را نسبت به خود جلب کند .</p>	۱۰
۱	<p>قضاوت غیررسمی: اغلب ریش سفیدان و بزرگان خانواده ها و قبایل برعهده داشتند</p> <p>قضاوت رسمی: بیشتر بر عهده روحانیون زرتشتی و نیز قضاتی بود که از سوی شاه و یا حاکمان مناطق مختلف منصوب می شدند .</p>	۱۱
۱	<p>جایگاه و حقوق زنان به عنوان نیمی از جامعه در دوران باستان، تحت تأثیر آموزه های دین زرتشتی و فرهنگ عمومی قرار داشت .</p> <p>شعار اصلی زرتشت یعنی گفتار نیک، کردار نیک و پندار نیک به یکسان برای زنان و مردان توصیه شده است . تنها در بخش هایی از اوستا که احتمالاً در زمان ساسانیان توسط موبدان تدوین شده، موقعیت اجتماعی زن پایین تر از مرد قرار می گیرد .</p> <p>دوره هخامنشیان:</p> <p>لوح های گلی کشف شده از تخت جمشید بیانگر آن است که در زمان هخامنشیان، زن و مرد در کنار هم و با حقوقی برابر کار می کردند . تعدادی از کارکنان کارگاه های شاهی را زنان تشکیل می دادند و حتی مدیریت برخی از این کارگاه ها را بر عهده داشته اند و مردان، زیر دست آنان کار می کردند .</p> <p>در باره موقعیت اجتماعی و حقوقی زنان در عصر ساسانی، اطلاعات مکتوب و غیرمکتوب بیشتری به جای مانده است .</p> <p>تنی چند از زنان خاندان شاهی مانند همسر یزگرد دوم و دو دختر خسرو پرویز به نام های پوران دُخت و آزرمی دُخت بر تخت سلطنت نشستند . اینان از جمله نخستین شاهان زن یکی از بزرگ ترین حکومت های جهان باستان هستند .</p>	۱۲
۱	<p>۱- تأسیس حکومت مرکزی قدرتمندی بود که قشر جدید به نام «دبیران» به آن افزوده شد .</p> <p>۲- رسمیت یافتن دین زرتشتی و افزایش نفوذ و اختیارات موبدان بود .</p>	۱۳

